

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 4ης Μαΐου 2017¹

«Προδικαστική παραπομπή — Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 — Άρθρο 27 — Εκκρεμοδικία — Δικαστήριο που επιλήφθηκε πρώτο — Άρθρο 30, σημείο 1 — Έννοια του “εισαγωγικού εγγράφου της δίκης” ή του “ισοδύναμου εγγράφου” — Αίτηση διεξαγωγής δικαστικής πραγματογνωμοσύνης, προς διατήρηση ή προσκόμιση, πριν τη δίκη, της απόδειξης πραγματικών περιστατικών τα οποία μπορεί να αποτελέσουν τη βάση μεταγενέστερης άσκησης ένδικου βοηθήματος»

Στην υπόθεση C-29/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Landgericht Stralsund (πρωτοβάθμιο δικαστήριο του Stralsund, Γερμανία) με απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Ιανουαρίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

HanseYachts AG

κατά

Port d’Hiver Yachting SARL,

Societe Maritime Cote d’Azur, Grimoud,

Compagnie Generali IARD SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Pešič, πρόεδρο τμήματος, A. Prechal, A. Rosas, C. Toader (εισηγήτρια) και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η HanseYachts AG, εκπροσωπούμενη από τον O. Hecht, Rechtsanwalt,

— η Port D’Hiver Yachting SARL, εκπροσωπούμενη από τον J. Bauerreis, Rechtsanwalt,

¹ — Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Société Maritime Côte d'Azur, εκπροσωπούμενη από τον A. Fischer, Rechtsanwältin,
- η Compagnie Generali IARD SA, εκπροσωπούμενη από τον C. Tendil, πρόεδρο, επικουρούμενο από τον J. Laborde, Rechtsanwalt,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τη M. Heller και τον M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Ιανουαρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του άρθρου 30, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της HanseYachts AG και, αφετέρου, των Port D'Hiver Yachting SARL, Société Maritime Côte d'Azur (στο εξής: SMCA) και Compagnie Generali IARD SA (στο εξής: Generali IARD), σχετικής με αίτημα να αναγνωριστεί ότι η HanseYachts δεν υπέχει ευθύνη για την αποκατάσταση της ζημίας που διατείνεται ότι υπέστη η SMCA.

Το νομικό πλαίσιο

Δίκαιο της Ένωσης

- 3 Η αιτιολογική σκέψη 15 του κανονισμού 44/2001 έχει ως εξής:

«Για λόγους αρμονικής απονομής της δικαιοσύνης θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα παράλληλης εκδίκασης μιας υπόθεσης και να αποφεύγεται η έκδοση ασυμβιβάστων αποφάσεων σε δύο κράτη μέλη. Πρέπει να προβλεφθεί σαφής και αποτελεσματικός μηχανισμός για την επίλυση των περιπτώσεων εκκρεμοδικίας και συνάφειας και για την αποφυγή προβλημάτων που απορρέουν από τις διαφοροποιήσεις στα κράτη μέλη ως προς την ημερομηνία κατά την οποία μια υπόθεση θεωρείται ότι εκκρεμεί. Για τους σκοπούς του ανά χείρας κανονισμού πρέπει να καθοριστεί η ημερομηνία αυτή αυτοτελώς.»

- 4 Στο κεφάλαιο II του κανονισμού αυτού, που επιγράφεται «Διεθνής δικαιοδοσία», περιλαμβάνεται το τμήμα 2 με τίτλο «Ειδικές δικαιοδοσίες». Στο τμήμα αυτό περιλαμβάνεται το άρθρο 5 του κανονισμού αυτού, το οποίο ορίζει:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

1. α) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή·
β) για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας διάταξης, και εφόσον δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά, ο τόπος εκπλήρωσης της επίδικης παροχής είναι:

- εφόσον πρόκειται για πώληση εμπορευμάτων ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παράδοση των εμπορευμάτων,

— [...]

[...]

3) ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός·

[...]».

5 Στο τμήμα 7 του κεφαλαίου II, με τίτλο «Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας», περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, το άρθρο 23 του κανονισμού 44/2001, του οποίου η παράγραφος 1 ορίζει τα εξής:

«Αν τα μέρη, από τα οποία ένα τουλάχιστον έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια κράτους μέλους θα δικάζουν τις διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν διεθνή δικαιοδοσία. Αυτή η δικαιοδοσία είναι αποκλειστική εκτός αν τα μέρη συμφώνησαν άλλως. [...]»

6 Στο τμήμα 9 του εν λόγω κεφαλαίου II, με τίτλο «Εκκρεμοδικία και συνάφεια», περιλαμβάνονται τα άρθρα 27 έως 30 του κανονισμού αυτού. Κατά το άρθρο 27 του κανονισμού:

«1. Αν έχουν ασκηθεί αγωγές με το ίδιο αντικείμενο πηγάζουσες από την ίδια αιτία μεταξύ των ίδιων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διάφορων κρατών μελών, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο της υποθέσεως, αναστέλλει αυτεπάγγελτα την εκδίκαση μέχρις ότου καθοριστεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

2. Όταν διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί, οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ του πρώτου δικαστηρίου.»

7 Το άρθρο 30 του εν λόγω κανονισμού ορίζει:

«Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος, ένα δικαστήριο λογίζεται ως επιληφθέν:

1) από την ημερομηνία κατάθεσης στο δικαστήριο του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κοινοποίηση ή την επίδοση του εγγράφου στον εναγόμενο, ή

[...]».

Το γαλλικό δίκαιο

8 Στο πρώτο βιβλίο του code de procédure civile (κώδικα πολιτικής δικονομίας) περιλαμβάνεται ο τίτλος VII, που επιγράφεται «Διεξαγωγή αποδείξεων από το δικαστήριο». Στον υπότιτλο II του τίτλου αυτού, που επιγράφεται «Αποδεικτικά μέσα», περιλαμβάνεται το άρθρο 145, το οποίο ορίζει:

«Εφόσον συντρέχει θεμιτός λόγος διατήρησης ή προσκόμισης, πριν τη δίκη, της αποδείξεως πραγματικών περιστατικών από τα οποία μπορεί να εξαρτάται η έκβαση της διαφοράς, η κατά νόμον προβλεπόμενη διεξαγωγή αποδείξεων μπορεί να διαταχθεί κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε ενδιαφερομένου, το οποίο υποβάλλεται είτε με αίτηση είτε κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 9 Από την απόφαση περί παραπομπής και τη δικογραφία που διαβιβάστηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η HanseYachts, εταιρία που εδρεύει στο Greifswald (Γερμανία), δραστηριοποιείται στην κατασκευή και πώληση μηχανοκίνητων και ιστιοφόρων σκαφών αναψυχής. Η Port d'Hiver Yachting είναι εταιρία που εμπορεύεται σκάφη και εδρεύει στη Γαλλία.
- 10 Με σύμβαση της 14ης Απριλίου 2010, η HanseYachts πώλησε στην Port D'Hiver Yachting ένα μηχανοκίνητο σκάφος αναψυχής τύπου Fjord 40 Cruiser. Το σκάφος αυτό παραδόθηκε στις 18 Μαΐου 2010 στην Port D'Hiver Yachting, στο Greifswald, το οποίο υπάγεται στην περιφέρεια του Landgericht Stralsund (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου του Stralsund). Εν συνεχεία, μεταφέρθηκε στη Γαλλία και στις 30 Απριλίου 2010 πωλήθηκε στη γαλλική εταιρία SMCA.
- 11 Την 1η Αυγούστου 2011, η HanseYachts και η Port d'Hiver Yachting συνήψαν σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας, η οποία περιείχε ρήτρα αποκλειστικής δωσιδικίας των δικαστηρίων του Greifswald και όριζε ως εφαρμοστέο το γερμανικό ουσιαστικό δίκαιο. Κατά το άρθρο 22 της σύμβασης, αυτή αντικαθιστούσε όλες τις προηγούμενες γραπτές ή προφορικές συμφωνίες μεταξύ των μερών.
- 12 Μετά την εμφάνιση μηχανικής βλάβης τον Αύγουστο του 2011, η SMCA υπέβαλε στο tribunal de commerce de Marseille (εμποροδικείο Μασσαλίας, Γαλλία) αίτηση διεξαγωγής συντηρητικής απόδειξης, η οποία επιδόθηκε στην Port d'Hiver Yachting στις 22 Σεπτεμβρίου 2011, ζητώντας πραγματογνωμοσύνη πριν τη δίκη βάσει του άρθρου 145 του code de procédure civile. Η αίτηση επιδόθηκε και στη Volvo Trucks France SAS, ως κατασκευάστρια της μηχανής. Το 2012, η Generali IARD SA παρενέβη εκουσίως στη διαδικασία ως ασφαλίστρια της Port D'Hiver Yachting. Το 2013, η HanseYachts προσεπικλήθηκε επίσης να συμμετάσχει στη διαδικασία ως κατασκευάστρια του σκάφους.
- 13 Ο πραγματογνώμων που ορίστηκε από το tribunal de commerce de Marseille (εμποροδικείο Μασσαλίας) υπέβαλε την οριστική του έκθεση στις 18 Σεπτεμβρίου 2014.
- 14 Στις 15 Ιανουαρίου 2015, η SMCA ενήγαγε τις Port d'Hiver Yachting, Volvo Trucks France και HanseYachts ενώπιον του tribunal de commerce de Toulon (εμποροδικείου της Τουλόν, Γαλλία), ζητώντας να υποχρεωθούν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον να της καταβάλουν αποζημίωση για τη ζημία που ισχυριζόταν ότι είχε υποστεί και να της αποδώσουν τα έξοδα της πραγματογνωμοσύνης. Η αγωγή κατά της HanseYachts στηρίχθηκε στη εγγύηση του κατασκευαστή για κρυφά ελαττώματα.
- 15 Πριν την άσκηση της αγωγής ενώπιον του tribunal de commerce de Toulon (εμποροδικείου της Τουλόν), αλλά μετά την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του tribunal de commerce de Marseille (εμποροδικείου Μασσαλίας), η HanseYachts άσκησε στις 21 Νοεμβρίου 2014, ενώπιον του Landgericht Stralsund (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου του Stralsund), αρνητική αναγνωριστική αγωγή, ζητώντας να αναγνωριστεί ότι η Port d'Hiver Yachting, η SMCA και η Generali IARD δεν έχουν καμιά αξίωση έναντι αυτής σε σχέση με το εν λόγω σκάφος.
- 16 Οι εναγόμενες της κύριας δίκης προέβαλαν ένσταση εκκρεμοδικίας βάσει του άρθρου 27 του κανονισμού 44/2001, και, ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν, βάσει των διατάξεων του άρθρου 30 του κανονισμού αυτού, υποχρεούται, ως «δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο», να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία έως ότου διαπιστωθεί εάν το tribunal de commerce de Toulon (εμποροδικείο της Τουλόν) έχει διεθνή δικαιοδοσία ως πρώτο επιληφθέν δικαστήριο ή εάν, αντιθέτως, μπορεί να προβεί το ίδιο στην επί της ουσίας εξέταση της αγωγής ως δικαστήριο που επελήφθη πρώτο. Συναφώς, θεωρεί ότι η απόφασή του εξαρτάται από το αν το δικόγραφο με το οποίο κινήθηκε η αποδεικτική διαδικασία ενώπιον του tribunal du commerce de Marseille (εμποροδικείου Μασσαλίας) αποτελεί «εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο», κατά την έννοια του άρθρου 30, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, ή αν, αντιθέτως, ως τέτοιο μπορεί να χαρακτηριστεί μόνον το δικόγραφο με το οποίο ασκήθηκε η αγωγή ενώπιον του tribunal de commerce de Toulon.

- 17 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, καθόσον η αγωγή που ασκήθηκε ενώπιον του tribunal de commerce de Toulon (εμποροδικείου της Τουλόν) και η αγωγή που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ασκήθηκαν από τους ίδιους διαδίκους και έχουν το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία. Επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, και ιδίως από τις αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2012, Folien Fischer και Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664, σκέψεις 42 επ.), καθώς και της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Nirronkoa Insurance (C-452/12, EU:C:2013:858, σκέψεις 41 επ.), το γεγονός ότι στο πλαίσιο της κύριας δίκης ασκήθηκε αρνητική αναγνωριστική αγωγή δεν αποκλείει τη διαπίστωση εκκρεμοδικίας.
- 18 Κατά την κρίση του Landgericht Stralsund (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου του Stralsund), η προβλεπόμενη από το γαλλικό δίκαιο αίτηση δικαστικής πραγματογνωμοσύνης πριν τη δίκη και η αγωγή που ασκήθηκε σε συνέχεια αυτής αποτελούν ουσιαστικά ενιαία διαδικασία, καθώς η άσκηση της αγωγής αποτελεί εξέλιξη της διαδικασίας επίλυσης της διαφοράς μεταξύ των διαδίκων. Θεωρεί, ως εκ τούτου, ότι τα γαλλικά δικαστήρια επιλήφθηκαν πρώτα διαφοράς μεταξύ των ίδιων διαδίκων, με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία, η οποία εκκρεμεί ενώπιόν του.
- 19 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η διατύπωση του άρθρου 30 του κανονισμού 44/2001, κατά το οποίο ένα δικαστήριο λογίζεται ως επιληφθέν όχι μόνον από την κατάθεση «εισαγωγικού εγγράφου της δίκης», αλλά και από την κατάθεση «ισοδύναμου εγγράφου», δικαιολογεί την ευρεία ερμηνεία του άρθρου αυτού, υπό την έννοια ότι η αίτηση διεξαγωγής αυτοτελούς αποδεικτικής διαδικασίας, όπως αυτής που προβλέπεται από το άρθρο 145 του code de procédure civile, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως έγγραφο ισοδύναμο προς εισαγωγικό της δίκης έγγραφο.
- 20 Υπό τις συνθήκες αυτές το Landgericht Stralsund (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου του Stralsund) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Όταν το δικονομικό δίκαιο κράτους μέλους προβλέπει αυτοτελή συντηρητική απόδειξη, στο πλαίσιο της οποίας διενεργείται πραγματογνωμοσύνη κατόπιν δικαστικής εντολής, [όπως] η “expertise judiciaire” του γαλλικού δικαίου, σε περίπτωση που στο εν λόγω κράτος μέλος διεξάγεται τέτοια συντηρητική απόδειξη και βάσει των αποτελεσμάτων της κατατίθεται αγωγή μεταξύ των ίδιων διαδίκων εντός του ίδιου κράτους μέλους:

Αποτελεί στην παραπάνω περίπτωση ήδη το δικόγραφο με το οποίο κινείται η διαδικασία συντηρητικής απόδειξης “εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο” κατά την έννοια του άρθρου 30, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 ή θεωρείται “εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο” μόνον το εισαγωγικό δικόγραφο της αγωγής;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 21 Με το προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν τα άρθρα 27, παράγραφος 1, και 30, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 έχουν την έννοια ότι, σε περίπτωση εκκρεμοδικίας, η ημερομηνία κατά την οποία κινήθηκε διαδικασία διεξαγωγής αποδείξεων πριν τη δίκη μπορεί να αποτελεί την ημερομηνία κατά την οποία «λογίζεται ως επιληφθέν», κατά την έννοια του άρθρου 30, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, δικαστήριο που καλείται να κρίνει αγωγή η οποία ασκήθηκε στη συνέχεια στο ίδιο κράτος μέλος με βάση το αποτέλεσμα της διεξαγωγής αποδείξεων.
- 22 Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι ο κανονισμός 44/2001 καταργήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1). Ωστόσο, ο δεύτερος αυτός κανονισμός άρχισε να ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 81

αυτού, από τις 10 Ιανουαρίου 2015. Κατά συνέπεια, η αίτηση προδικαστικής απόφασης, η οποία αφορά το ένδικο βοήθημα που άσκησε η HanseYachts στις 21 Νοεμβρίου 2014, πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του κανονισμού 44/2001.

- 23 Διαπιστώνεται, περαιτέρω, ότι, παρά τις σχετικές διευκρινίσεις που παραθέτει το αιτούν δικαστήριο, το Δικαστήριο δεν καλείται να αποφανθεί επί του ζητήματος της διεθνούς δικαιοδοσίας του αιτούντος δικαστηρίου και του tribunal de commerce de Toulon (εμποροδικείου της Τουλόν). Εν προκειμένω, μολονότι η HanseYachts φαίνεται να υποστηρίζει ότι το γερμανικό δικαστήριο έχει αποκλειστική δικαιοδοσία βάσει του άρθρου 23 του κανονισμού 44/2001, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί, εντούτοις, ότι αντλεί τη διεθνή δικαιοδοσία του από το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 και ότι η αποκλειστική δικαιοδοσία των γερμανικών δικαστηρίων δεν εμποδίζει την άσκηση ένδικου βοηθήματος ενώπιον του tribunal de commerce de Toulon (εμποροδικείου της Τουλόν), καθώς το γαλλικό δικαστήριο αντλεί τη διεθνή δικαιοδοσία του από το άρθρο 5, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού.
- 24 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, κατά πάγια νομολογία, απόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς της κύριας δίκης και φέρει την ευθύνη της μέλλουσας να εκδοθεί δικαστικής απόφασης, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα προδικαστικής απόφασης για την έκδοση της δίκης του απόφασης όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Cartier parfums-lunettes και Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Συνεπώς, το Δικαστήριο πρόκειται να απαντήσει στο υποβληθέν ερώτημα χωρίς να θίξει το ζήτημα της διεθνούς δικαιοδοσίας του αιτούντος δικαστηρίου.
- 25 Το τμήμα 9 του κεφαλαίου II του κανονισμού 44/2001, με τίτλο «Εκκρεμοδικία και συνάφεια», περιλαμβάνει τα άρθρα 27 έως 30. Οι διατάξεις του τμήματος αυτού αποσκοπούν, προς διασφάλιση της ορθής απονομής της δικαιοσύνης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας παράλληλης εκδίκασης μιας υπόθεσης ενώπιον δικαστηρίων διαφορετικών κρατών μελών και στην αποφυγή της έκδοσης αντίθετων αποφάσεων.
- 26 Από τη διατύπωση του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 συνάγεται ότι εκκρεμοδικία υφίσταται σε περίπτωση που ασκηθούν αγωγές με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία μεταξύ των ίδιων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διάφορων κρατών μελών.
- 27 Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι τέτοια περίπτωση εκκρεμοδικίας υφίσταται στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν του και σε εκείνη της οποίας έχει επιληφθεί το tribunal de commerce de Toulon (εμποροδικείου της Τουλόν). Διευκρινίζει ότι υποχρεούται να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία, ως δικαστήριο που έχει επιληφθεί δεύτερο, μόνον εφόσον γίνει δεκτό ότι η επί της ουσίας διαδικασία ενώπιον του tribunal de commerce de Toulon (εμποροδικείου της Τουλόν) είχε αρχίσει με την κινήσεισά ενώπιον του tribunal de commerce de Marseille (εμποροδικείου Μασσαλίας) αποδεικτική διαδικασία.
- 28 Υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι ο μηχανισμός που θεσπίζεται με το άρθρο 27 του κανονισμού 44/2001 για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων εκκρεμοδικίας λειτουργεί κατά τρόπο αντικειμενικό και αυτόματο, και στηρίζεται στη χρονολογική σειρά με την οποία έχουν επιληφθεί της υπόθεσης τα συγκεκριμένα δικαστήρια (βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 2015, Aannemingsbedrijf Aertssen και Aertssen Terrassements, C-523/14, EU:C:2015:722, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 29 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 30 του εν λόγω κανονισμού ορίζει κατά τρόπο ομοιόμορφο και αυτοτελή την ημερομηνία κατά την οποία ένα δικαστήριο λογίζεται ως επιληφθέν, για την εφαρμογή των διατάξεων του τμήματος 9 του κεφαλαίου II του κανονισμού, και ιδίως του άρθρου 27 αυτού, το οποίο αφορά την εκκρεμοδικία (απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 2015, Aannemingsbedrijf Aertssen και Aertssen Terrassements, C-523/14, EU:C:2015:722, σκέψη 57). Κατά το σημείο 1 του ως άνω

άρθρου 30, την ερμηνεία του οποίου ζητεί το αιτούν δικαστήριο, το δικαστήριο επιλαμβάνεται από την κατάθεση του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κοινοποίηση ή την επίδοση του εγγράφου στον εναγόμενο.

- 30 Από την αιτιολογική σκέψη 15 του κανονισμού 44/2001 προκύπτει ότι η εν λόγω διάταξη αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην επίλυση των προβλημάτων που οφείλονται στις διαφορετικές ρυθμίσεις που ισχύουν στα κράτη μέλη σχετικά με την ημερομηνία κατά την οποία μια υπόθεση λογίζεται εκκρεμής, λαμβανομένου υπόψη ότι η ημερομηνία αυτή πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς. Επιπλέον, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 67 των προτάσεών του, από τις νομοπαρασκευαστικές εργασίες για την έκδοση του κανονισμού αυτού, ιδίως από την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [COM(1999) 348 τελικό], προκύπτει ότι σκοπός του άρθρου 30 είναι ο περιορισμός της ανασφάλειας δικαίου που προκαλείται λόγω των διαφορετικών ρυθμίσεων που ισχύουν στα κράτη μέλη όσον αφορά τον καθορισμό της ημερομηνίας κατά την οποία ένα δικαστήριο λογίζεται επιληφθέν, διά της εφαρμογής ενός ουσιαστικού κανόνα που καθιστά δυνατό τον καθορισμό της ημερομηνίας αυτής κατά τρόπο απλό και ομοιόμορφο.
- 31 Εν προκειμένω, από το άρθρο 145 του code de procédure civile προκύπτει ότι, στο γαλλικό δίκαιο, όταν συντρέχει θεμιτός λόγος διατήρησης ή προσκόμισης, πριν τη δίκη, απόδειξης πραγματικών περιστατικών από τα οποία μπορεί να εξαρτάται η έκβαση της διαφοράς, η κατά νόμον προβλεπόμενη διεξαγωγή αποδείξεων μπορεί να διαταχθεί κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε ενδιαφερομένου, το οποίο υποβάλλεται είτε με αίτηση είτε κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Μέσο διεξαγωγής αποδείξεων αποτελεί, μεταξύ άλλων, και η δικαστική πραγματογνωμοσύνη.
- 32 Στο άρθρο αυτό αναφέρεται ρητώς ότι το αίτημα για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης υποβάλλεται «πριν τη δίκη». Με τις απαντήσεις της στις ερωτήσεις που απηύθυνε το Δικαστήριο στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 61, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η Γαλλική Κυβέρνηση επισήμανε, καταρχάς, ότι το γράμμα του άρθρου 145 του code de procédure civile αποτυπώνει την αυτοτέλεια της διαδικασίας διεξαγωγής αποδείξεων που διατάσσεται βάσει του άρθρου αυτού σε σχέση με την επί της ουσίας διαδικασία μεταξύ των ιδίων διαδίκων, δεδομένου ότι η διεξαγωγή αποδείξεων πρέπει να ζητείται «πριν τη δίκη». Περαιτέρω, κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, η αίτηση που υποβάλλεται βάσει του άρθρου 145 του code de procédure civile αποτελεί αντικείμενο χωριστής διαδικασίας σε σχέση με την επί της ουσίας διαδικασία. Τέλος, η εν λόγω κυβέρνηση τονίζει ότι το δικαστήριο που επιλαμβάνεται βάσει του άρθρου 145 του code de procédure civile παύει κατ' αρχήν να θεωρείται επιληφθέν από τη στιγμή που θα εκδώσει απόφαση επί της αίτησης αυτής.
- 33 Από την ερμηνεία του άρθρου 145 του code de procédure civile την οποία παραθέτει η Γαλλική Κυβέρνηση προκύπτει ότι μπορεί βεβαίως να υπάρχει σχέση μεταξύ της ένδικης διαδικασίας που κινείται δυνάμει του άρθρου αυτού και της ένδικης διαδικασίας με αντικείμενο την επί της ουσίας εκδίκαση της υπόθεσης, ενόψει της οποίας διατάσσεται η διενέργεια αποδείξεων, πλην όμως η αποδεικτική διαδικασία έχει αυτοτελή χαρακτήρα σε σχέση με την επί της ουσίας διαδικασία, η οποία ενδέχεται να κινηθεί στη συνέχεια.
- 34 Διευκρινίζεται, ωστόσο, ότι εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να κρίνει εάν η ερμηνεία αυτή του συγκεκριμένου άρθρου μπορεί να γίνει δεκτή, καθώς, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύει το εσωτερικό δίκαιο κράτους μέλους (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2012, Caves Krier Frères, C-379/11, EU:C:2012:798, σκέψη 35 και παρατιθέμενη νομολογία).
- 35 Δεδομένου του προαναφερθέντος αυτοτελούς χαρακτήρα και του σαφέστατου διαχωρισμού μεταξύ, αφενός, της αποδεικτικής διαδικασίας και, αφετέρου, της ενδεχόμενης διαδικασίας επί της ουσίας της υπόθεσης, ο όρος «έγγραφο ισοδύναμο» προς εισαγωγικό έγγραφο της δίκης, ο οποίος απαντά στο

άρθρο 30 του κανονισμού 44/2001, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, κατά την εξέταση περίπτωσης εκκρεμοδικίας και τον προσδιορισμό του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί πρώτο κατά την έννοια του άρθρου 27, παράγραφος 1 του κανονισμού, το εισαγωγικό έγγραφο αποδεικτικής διαδικασίας δεν μπορεί να θεωρηθεί και ως εισαγωγικό έγγραφο της επί της ουσίας διαδικασίας. Μια τέτοια ερμηνεία δεν θα μπορούσε, άλλωστε, να είναι συμβατή με τον σκοπό του εν λόγω άρθρου 30, σημείο 1, ο οποίος συνίσταται, όπως προαναφέρθηκε στη σκέψη 30 της παρούσας απόφασης, στο να καταστεί δυνατός ο καθορισμός της ημερομηνίας κατά την οποία ένα δικαστήριο λογίζεται επιληφθέν κατά τρόπο απλό και ομοιόμορφο.

- 36 Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 27, παράγραφος 1, και 30, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 έχουν την έννοια ότι, σε περίπτωση εκκρεμοδικίας, η ημερομηνία κατά την οποία κινήθηκε διαδικασία διεξαγωγής αποδείξεων πριν τη δίκη δεν μπορεί να αποτελεί την ημερομηνία κατά την οποία «λογίζεται ως επιληφθέν», κατά την έννοια του άρθρου 30, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, δικαστήριο που καλείται να κρίνει αγωγή η οποία ασκήθηκε στη συνέχεια στο ίδιο κράτος μέλος με βάση το αποτέλεσμα της διεξαγωγής αποδείξεων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 37 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Τα άρθρα 27, παράγραφος 1, και 30, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχουν την έννοια ότι, σε περίπτωση εκκρεμοδικίας, η ημερομηνία κατά την οποία κινήθηκε διαδικασία διεξαγωγής αποδείξεων πριν τη δίκη δεν μπορεί να αποτελεί την ημερομηνία κατά την οποία «λογίζεται ως επιληφθέν», κατά την έννοια του άρθρου 30, σημείο 1, του κανονισμού, δικαστήριο που καλείται να κρίνει αγωγή η οποία ασκήθηκε στη συνέχεια στο ίδιο κράτος μέλος με βάση το αποτέλεσμα της διεξαγωγής αποδείξεων.

(υπογραφές)